

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopolodne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrtletno . . . K 6:50
mesečno . . . K 2:10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (insetate) se
plačuje od četverstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 192.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, 25. avgusta 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Ministerijalna odredba o ljudskem štetju.

Vlada vztraja pri »občevalnem« jeziku.

Javili smo sinoči, da je priobčena v državnem zakoniku odredba ministerstva za notranje zadeve z dne 20. avgusta t. l. tičoč se ljudskega štetja. Naše narodno-politične kroge bode pred vsem zanimalo, kako stališče je zavzela ta odredba glede štetja po »občevalnem« ali materinskem jeziku, katero vprašanje je bilo zadnje dve leti večkrat na dnevnem redu v parlamentu — naravno da bolj po zaslugi slovenskih poslancev kakor vlade. Zato priobčujemo dotični pasus iz odredbe dobesedno:

»Kar se tiče jezikovnega momenta, se bode vršilo tudi to ljudsko štetje v smislu izjave, katero je podala osrednja statistična komisija, po občevalnem jeziku. Vsled tega se bode trudilo ljudsko štetje po stari že utrjeni navadi tudi zanaprej dognati aktualne podatke o sestavi prebivalstva in okolišju, v katerem je kak jezik merodajen. Kakor znano, se je zahtevalo, naj bi se postavilo v vprašalne pole mesto občevalnega jezika narodnost; s tem pa bi zašlo popisovanje na nek moment, kateri se že po svoji naravi ne da kontrolirati in katerega dostikrat določa pokolenje, mešanje krvi in druge okolščine, ki niti v znanosti niso natančno določene. Torej narodnost ni primeren temelj za statistično popisovanje in določanje konkretnih dejstev. Zahtevalo se je tudi ljudsko štetje na podlagi materinščine. Ako smatramo za materinščino tisti jezik, v katerem je kedo navajen od mladih nog misliti in se izražati, potem moramo pomisliti, da spodrine pogosto v drugačnih življenjskih razmerah materinščino kateri drugi jezik. (!!) Izvirni izgubi svoj aktualni interes. (!) Materinščino določajo pogosto tudi čisto slučajne (!) okolščine, in potem ji manjka pomen kriterija o pripadanju h kaki narodnosti. Ljudsko štetje pa more računati samo z obstoječimi aktualnimi razmerami in se morajo iste kolikor možno natančno določiti. S tem predmetom se je tudi že državni zbor temeljito ukvarjal. Dne 23. junija se je sklenila rezolucija, v kateri se poziva vlado, naj bi se določila v ljudskem štetju poleg materinščine tudi narodnost. O tej rezoluciji se je znova povprašalo za strokovno mnenje pri osrednji statistični komisiji in ta je po natančnem (?) premostrvanju položaja stavila predlog, naj ostane pri dosedanjem štetju po občevalnem jeziku. Neglede zgoraj izraženih pomislekov proti statističnemu popisovanju po narodnosti bi štetje po dveh jezikih oteževalo tehnično obdelovanje materiala za ljudsko štetje. Medtem ko odgovarja vprašanje po občevalnem jeziku v splošnem samo ob sebi jezikovnim potrebam posameznika, bi različno popisovanje pri eni in isti osebi kalilo pravo sodbo o dejanskih razmerah in bi ne doseglo pozitivnih, statistično uporabnih podatkov.«

To kuriozno utemeljevanje je popolnoma pri-

krojeno mišljenju naših renegatov in pa vlade, ki hoče zopet na korist Nemcem, Lahom in Poljakom uradno raznaroditi in politično ubiti na stotisoče Slovanov. Vladi se ni zdelo vredno in potrebno, da bi se ozirala na želje in sklepe slovenske večine v parlamentu; ubila je važno rezolucijo glede ljudskega štetja kakor že tisoče drugih. In sedaj se skriva za slavofobsko osrednjo statistično komisijo kakor ptič noj. Kdo bo neki tako naiven, da bi ne vedel, da je vlada gospodar in dotična komisija njegova podložnica? Potrebno in primerno bode, ako spregovori v jeseni parlament v tej zadevi ostro besedo — kajti posledice nepravilnega vladnega postopanja pri ljudskem štetju bode moč čutili na svoji koži. Za sedaj pa nam ne preostaja ničesar drugega, kakor hitro izvršiti priprave za zasebno ljudsko štetje v narodno ogroženih in obmejnih krajih.

Ministerijalna odredba glede ljudskega štetja pravi tudi, da se bode pri popisovanju posebno oziralo na poklic posameznikov in se bode skušalo dognati, kako se je vršil prehod nesamostojnih k samostojnim od 1. jan. 1907. To bo sedaj osobito potrebno z ozirom na skorajšnje ljudsko štetje. Tudi se bode posebej oziralo na stanovanjske razmere, na število gluhonemih in slepcev in pa na okolščino, ali imajo posamezniki kako zemljiško posest ali ne. Druga vprašanja so običajna kakor pri vsakem ljudskem štetju.

Iz dežele neverjetnosti.

Ljubljana, 24. avgusta.

Nocoj so dovolili že nekóliko več prostosti nam »obleganim« in nas oblegajoči oboroženi sili. Največ posla imajo sedaj civilni detektivji od gostilne do gostilne, od kavarne do kavarne. Močno zaposleni so orožniki. Prvo noč »obsednega stanja« so imeli orožniki toliko posla v Ljubljani, da so se n. pr. v kazini spravili na balin, torej najboljši dokaz, da je Ljubljana res v strašni nevarnosti. Slovensko javnost malo brigajo orožniške puške in bajoneti. Tembolj pa se zanima za razne vesti, katere smo že ocenili kot navadne govorice, ki pa se vedno bolj bližajo vsaj dozdevni verjetnosti. Nikakor jih ponovno ne omenjamo kot senzacije, ampak vodi nas pri tem edino le namen prizadete kroge opozoriti, naj so raje pripravljene na morebitna nova presenečenja po vzorcu razpusta »Narodne delavske organizacije«. V smislu teh vesti ima vlada »posebno dopajenje« nad društvi: oba ljubljanska Sokola, Zavezo jugoslovanskih učiteljskih društev in pevskim društvom »Ljubljanski Zvon«. Glede »Jutra« so se gospodje še pravočasno domislili, da, če ga tudi ustavijo, imajo v »Učiteljski Tiskarni« še dovolj papirja in črk za drug list. Najnovejša vest pa se je raznesla po Ljubljani danes popoldne. Govori se, da hoče vlada prevzeti upravo šol. družbe Ciril-Methodove pod svoje okrilje. To pa baje zato, ker se vlada boji, da se sloven-

ska deca vzgajajo vse premalo v verskem duhu in vse preveč v narodni zavednosti. Dotična verzija ve povedati še druge komentarje in razloge za tako izvanredno »ljubezen« vlade napram naši šolski družbi; pa mislimo, da smo storili za enkrat že dovolj, če smo za vse slučaje vsaj do tu registrirali te vesti — naglašamo ponovno! — le kot govorice iz dežele neverjetnosti.

Pripomnimo le še, da je v Ljubljani vsako sklicanje shodov prepovedano.

Politična kronika.

IZOSTALA AMNESTIJA.

»Hrvatska koresp.« na Dunaju je priobčila iz baje zanesljivega vira že pred dvema tednoma vest, da bode cesar z lastnoročnim pismom dne 18. avg. odredil amnestijo za vse politične zločince, bodisi, da so že kaznovani, bodisi, da so še le v preiskavi. Ta vest je krožila po raznih listih in poluradno časopisje je ni niti potrdilo niti zanikalo. Vzburila je zlasti na Češkem in v italjanskih pokrajinah neke vrste nestrpnost pričakovanje, ker je tam mnogo ljudi zaradi političnih prestopkov ali že obsojenih ali pa v preiskavi. Nekateri nestrpljivi ljudje so se obrnili na politične in sodne oblasti za informacijo; tam pa se jim je reklo, da jim ni o kaki amnestiji ničesar znanega.

SLAVNOSTI V ČRNI GORI.

V Cetinju je zbrana sedaj cela vrsta odličnih gostov: bolgarski kralj Ferdinand s sinom, italjanski kralj z ženo, srbska princezinja s spremstvom in drugi odlični gostje iz vseh slovanskih zemelj. Tudi najstarejša hči kneza Nikite, ruska velika kneginja Milica dospe te dni v Cetinje. Vrše se slavnostni obedi, napolitnice, parade, dele se običajna odlikovanja. Kralj Peter srbski je imenoval kneza Nikolaja za generala v srbski armadi. — Črnogorska vojska je dobila nove uniforme, ki so popolnoma podobne ruskim. Dne 19. avgusta so se predstavili častniki knezu v svoji uniformi in ob tej priliki je imel knez nagovor, v katerem je omenil, da znači ta uniforma znova pristrčne vezi, katere vežejo črnogorsko in rusko vojsko. Vodilni avstrijski listi so to važno dejstvo popolnoma zamolčali.

Dopisi.

Ustanovitev Ciril-Methodove podružnice za Št. Peter pod Sv. Gorami. Ob velikanski udeležbi domačinov, mož, žena, deklet in fantov se je vršilo v nedeljo 21. avgusta v gostilni g. Kranerja ustanovno zborovanje Ciril-Methodove podružnice za Št. Peter in okolico. Predsednik pripravljalnega odbora g. dr. Kunej otvori zborovanje ter omenja

LISTEK.

§ 1. državnega šolskega zakona.

Govoril na XXII. glavni skupščini Zaveze dne 7. avgusta t. l. v Novem mestu Engelbert Gangl. (Konec.)

Razvoj duševnih moči — šola za življenje.

Vsak učitelj in vsaka učiteljica ima že po svojem poklicu brez ozira na § 54. drž. šol. zakona dolžnost, da skrbi za ugled svojega stanu in za izdatnost svojega delovanja kot odgojitelja, oziroma odgojiteljice. (Primerjaj § 118 dokončnega šol. in učnega reda, ki nam obenem zagotavlja tudi varstvo in zaščito šolskih oblasti.)

Besede mičejo — zgledi vlečejo! Nikjer tako kakor pri vzgoji ne prihaja ta resnica do veljave.

Zato: tvoje življenje bodi čisto in neomadeževano, da stojiš pred mladino sam kot najlepši zgled. Ostani zvest svojim nazorom, svojim načelom, ne obračaj plašča po vetru, bodi značaj, da moreš vzgajati značaje! (Ploskanje.)

Šola naj stoji daleč stran od političkih borb in viharjev.

Šola je kraljica duš, ki naj objema s svojo blagodatjo vse ljudi in vse stanove v enaki meri, vsem isti neizčrpni vrelec duševnih kreposti! V šoli naj se dvigajo kulturni zakladi, da se ob njih razvijajo duševne moči — politika pa od šole stran, in sicer vsaka

politika, tako liberalna kakor klerikalna! Mi nečemo fanatikov, hočemo pametnih ljudi, ki naj sodijo in mislijo s svojo glavo! Z lastnim preudarkom si bodo potem sami delali »vero in postave« tako, da bo ureničena beseda Prešernova: »Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodil!«

Volja je najvišja moč. Storit in delati hočem dobro zaradi dobrega, lepo zaradi lepega. V ospredju ne stoj lastna oseba. Skupna korist bodi vzvod mojim dejanjem. Ne stori nikomur ničesar, kar nečeš, da ti drugi ne stori!

Duševne sile se razvijajo z uvajanjem v razumevanje naših kulturnih zahtev in našega kulturnega življenja. To je vzgojna naloga šole. (Klici: Tako je.)

Mi smo že l. 1908. na XX. skupščini Zaveze v Gorici poudarili to-le: »Z imenovanim zakonom (iz l. 1869.) je dana vsem narodom in vsem stanovom prilika in dolžnost, da se dvignejo duševno in s tem tudi na gospodarskem polju ter se usposobijo za plemenito tekmovanje na kulturnem in gospodarskem polju. Kako se naj ta splošna sredstva porazdele med posamezne narode in stanove, to je delo njihovih zahtev in potreb, to je razdelitev splošnega načrta v podrobnosti, ki naj dviga dele k celoti, odstranja razlike in zapreke ter naravnava vsa pota do moralne in materialne blaginje. To je naš smoter na zemlji.« — Torej isto, kar v bistvu zahteva prej navedeni citat Pestalozzijev. — Nadalje smo rekli tedaj: »In ako imajo vse množice našega ljudstva, kakor so že različne po poklicih in opravilih, po zmožnosti in individualnosti, kaj skupnega, je ta skupnost gotovo šola . . . Mi učitelji in učiteljice nečemo in ne

dopustimo, da bi se ponižala šola v družbo tej ali oni političski stranki, temu ali onemu naziranju, ki kjerkoli in kadarkoli slučajno prevladuje in vleče nerazsodne množice za seboj. Ne! Šola bodi za ljudstvo!«

Zakaj ponavljam te besede? Zato, da dokažem, da se naši nazori ne menjujejo, temveč da ostajajo včeraj in danes isti, ker imajo trden temelj v pravem pojmovanju vzgojne naloge ljudske šole in v pravem pojmovanju § 1. drž. šol. zakona. Če kdo govori drugače, povejte mu v lice, da laže! (Klici: Res je.)

§ 1. drž. šol. zakona nam daje pravico zahtevati to-le: Naše ljudstvo naj samo ne dela in ne trpi, ampak naj tudi živi in uživa, ker je tudi naše ljudstvo skupina vrlih ljudi in državljanov!

Hočemo vzgojo volje! Otrok naj postane pravno misleč in socialno čuteč in delajoč človek. Smoter mu je popolnost v pravem in socialnem pogledu. Večno gibanje, večno snovanje mu je sredstvo, ki ga dovaža k popolnosti, a ga nikoli ne dovede do nje, ker se tudi popolnost izpopolnjuje z razvojem njegovih duševnih sil. Večna nezadovoljnost je produkt inteligence duha, a je obenem motor, ki žene človeka preko premaganih naporov do novega dela, kj stremi za izboljšanjem vladajočih razmer. Vse to večno gibanje, to gibljivo morje duševnih sil se zrcali v kulturi, ki ji daje vsaka doba svoje lice in ki je obratno zrcalo svoje dobe.

Ne mehkužnosti, sanjivosti, opiranja na vidne in nevidne moči, ampak trdne volje je treba, ki zbudi v človeku samozavest in mu da vero v samega sebe; ničesar ne zahtevam od tebe, česar bi ne zmogel! — Iz samozavesti in iz vere v samega sebe se raz-

v svojem pristržnem pozdravnem govoru potrebo ustanovitve podružnice, v kateri bo tudi naš kraj sodeloval pri velikem narodnem delu. V imenu glavne Družbe iz Ljubljane je govoril g. potov. učitelj Ivan Prekoršek o pomenu in nalogah slovenske šolske družbe. V poljudnih besedah nam je slikal težke boje, ki jih bije naš narod za obstoj in napredek. Da si ohranimo zemljo in posest, treba nam premišljenega in organiziranega dela, zdrav in izobražen narod ne bode hlapčeval nikomur, sam si bo gospodaril! Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. govornika, in videlo se je, da je tudi naše ljudstvo že dovolj zavedno, da bo lepo uspevala že ustanovljena podružnica. Imena častitih odbornikov in odbornikov, niim na čelu g. dr. Kunej, nam tudi obetajo, da bo ta najmlajša naša obrambna postajanka krepka opora Družbe in ponos cele občine. Po zborovanju so prispele iz Brežic vrle Sokolice in Sokoli. Razvila se je na vrtu prav domača zabava, h kateri so največ pripomogli gg. pevci s svojim ubranim petjem. Posebej še moramo omeniti, da so našo prireditev v velikem številu počastili naši prijatelji iz Hrvatske i v lepem številu je bila zastopana tudi podružnica iz Podsrede. Vsem, ki ste pripomogli k lepemu uspehu, iskrena hvala! Podružnici pa kličemo krepko naprej na delo!

Železniška nesreča v Morl na Tirolskem. V nedeljo 21. t. m. se je pripetila v Morl železniška nesreča, pri kateri je zgubil življenje eden železniški uslužbenec. Tovorni vlak je vozil iz postaje proti Ali. Bil je že blizu končne premikalnice tira, ko prihiti kontrolni čuvaj v naglici in obrne tirnico v končni tir. (Stockgleis). Ker je bil vlak težko obložen, že v polnem teku in preblizu premikalnice, ga strojevodja ni mogel več ustaviti. Ker so strojevodja, kurjač, vlakovodja in še drugi uslužbenec, ki se je nahajal v prvem vozu za lokomotivo, pravočasno skočili iz vlaka, so si rešili življenje. Neki novinec pa, ki je vozil prvič po tej progi in je bil tudi v prvem vozu, je zaostal. Lokomotiva je preskočila tir, se zajedla daleč naprej v kamenje. Prvih sedem vozov se je zaleto na njo, ki so se na drobne kosce razdrobili. Zaostali železničar, doma z Dunaja, Lorenc Šteger, je prišel pred dvema dnevi v Bolcano. Da si pregleda celo proggo, je napravil prvo turo v spremstvu instruktora v prvem vozu za lokomotivo. Ker še njegovo uho ni tako vajeno lokomotivnih žvižgov, katere je dal stojevodja, je zaostal v vlaku. Pritisnilo ga je k lokomotivi. Na glavi mu je odtrgalo edno uho popolnoma in mu potegnilo kožo z lasmi vred raz glave. Na eni roki mu je odtrgalo vse meso. Spodnji del ene noge je odpadel in drugo nogo mu je razmesarilo in zmečkalo. En del lokomotive ga je tiščal za želodec in od zadi so ga držali deli vozov. Več kot eno uro je trajalo, predno se je posrečilo ga izkupati. Revček je govoril ves ta čas, in prosil, da naj se pošljejo zadnji pozdravi njegovim starišem in nevesti. Ko so ga oprostili trdih klešč in ga položili na nosilnice, je izdihnil. Kdo je kriv? Ko je dotični čuvaj opazil nesrečo, je prišel na postajo, oddal vse

vije spoštovanje lastne osebnosti in lastne zmožnosti, zato ne more biti hlapčevanja, potuhnjenosti in klečplazenja tam, kjer spoštuje človek samega sebe. Tako spoštovanje samega sebe ni bahaštvo, temveč je pravična cenitev lastne vrednosti, ki opravičuje vsakogar do vseh utemeljenih in upravičenih zahtev, torej tudi do enakopravnega izvrševanja vseh zakonitih določil. Z vzgojo duševnih moči in z njih razvojem je padla razlika med ljudmi, je padlo poniževanje in povzdigovanje nad drugim; demokratizem je razdril meje in zapisal vsakomur izmed nas na čelo najlepše ime: človek! (Burno pri-trjevanje.)

Iz volje se rodi moč, duševna moč, tista moč, ki ne pozna resignacije in plašljivosti. Iz otrok hočemo svobodnih moč, ki zagovarjajo pravico in resnico, četudi v lastno škodo. Tako se iz volje in moči razvije, utrdi, ustanovi v človeku značaj, ki je odlika možu in ženi, pridobljena s svojim delom, dragocena krona vzgojnega dela ljudske šole! Takega si mislim vrlega človeka. Vsak posameznik bodi Jurčičev junak, ki kliče svojemu sosedu s ponosno samozavestjo:

Trd bodi, neizprosni, mož jeklen, kadar brani te časti in pravde narodu in jeziku svojemu! —

Tako stoji vsak posameznik, ki je del skupnosti, tako stoji skupnost, ki je sestava posameznikov: Vsakomur pravico in čast, ki mu gre; nikomur krivice, nikomur dobrot na škodo drugemu!

To je orožje, ki ga daje po določbah § 1. držav. šol. zak. ljudska šola mladini na pot, na boj z življenjem!

ključne premikalnice, in javil, da je bolan, da ne more delati več službe. Službujoči uradnik, ki je menil, da je skočil morda kak voz iz tira, mu je prigovarjal, da naj ostane v službi, kaj takega se lahko zgodi vsaki dan. Iz postaje se namreč ni moglo videti, kaka da je nezgoda in uradnik sam ni mogel priti na lice mesta, ker je bilo pričakovati ekspresnega in dva osebna vlaka. Pravi vzrok boče pa prehuda vročina, ki žge, da človek ni v stanu trezno misliti in delati. In najhujši čas je bil tudi takrat ob 3 uri 50 minut popoldne.

Novice od Sv. Vidu pri Grobelnem. Jubilejna slavnost, ki jo praznuje naš vladar, se je pri nas prav svečano obhajala. Na predvečer je bila razsvetljava javnih in drugih poslopj ob okrajni cesti. Drugi dan se je vršila cesarska maša, pri kateri je prisostvovala šolska mladina z učiteljstvom, c. kr. poštino in železniško uradništvo in občinstvo, nakar so se učenci podali v okrašeno šolsko sobo. G. nadučitelj je v kratkih in jedrnatih besedah očrtal pomen slavnosti. Petje in deklamacije učencev pod vodstvom učiteljstva je jasno pokazalo, kaj zmore vstrajnost in delo učiteljskega osebja in pridnost učencev. Po slovesnosti, ki se je zaključila s cesarsko himno in trikratnim »živijo«, so bili vsi učenci pokrepčani s kruhom in brezalkoholno pijačo.

V kratkem je priredila naša šola tudi par šolskih poučnih izletov, ki gotovo ostanejo učencem in cenj. gostom izletnikom v živem spominu. G. šolovodja Stritar je s svojim razredom poletel na razvaline gradu Rifnik, ki slovi po svojih zgodovinskih ostankih iz časa rimskega gospodstva. Druga skupina mladih izletnikov pa se je napotila pod vodstvom g. Pogačnika po vinorodnem šmarnem okraju čez Senovice na Sv. Roka. Od tu se je nudil učencem krasen razgled po šmarni dolini, v katere ozadju se je dvigal temni Boč in strma Donačka gora.

Šolsko leto se pri nas zaključuje dne 30. avgusta. Dne 19. avgusta ob pol 9. uri zvečer smo imeli pri nas izvanredno nebesno prikazen. V smeri jugozihoda proti severozahodu se je utrnila zvezda; utrinek je imel velikost krožnika z dolgim, bleščočim repom, od katerega so prišli manjši utrinki. Videlo se je dobro in razločno skoraj 1 minuto.

Sadna letina je letos v naši občini zelo obilna. Posebno imenitno se razvijajo jabolka, kojih cena bo letos radi slabe vinske letine precej visoka. Sadjerejci si bodo preganjali žejo s sadjevcem, ki ga tuintam že pridno stiskajo. Tudi jabolk boljše vrste je dovolj — sadni kupci pozor! Žitnega zrna so spravili naši kmetje precej v žitnice. Večina posestnikov izvršuje delo z mlatilnicami, kar je radi hitrosti kaj prikladno. Delavnih rok pri stroju mora pa vendar biti večje število, kot bi se mlatilo s cepci. Živina se človeku kar smili, ko v krogu vlačí težki »gepelj«. Vidi se, da konstrukcija poljedelskih strojev še ne ustreza popolnoma zahtevam.

Premilil je dne 18. avgusta v jutro naš stari občeznani cestar Jakob Lorger, p. dom. Strunek. Službo je opravljal nad 20 let, a zadnji čas so mu moči vidno pešale. Isto jutro se mu je udrla kri ter je končal svoje borno življenje. Bil je šaljiv in vesel do zadnje ure; izmed pijače je ljubil le »kapsel belega«, kar je menda tudi povzročilo tako smrt.

Čil in krepak pa je še vedno veteran Franc Jerbinšek, vulgo Gočič, ki je služil še pod očetom Radeckijem leta 1848. Število teh junakov se krši dan za dnem. Bog mu daj srečno učakati še 90 leto.

Opozarjamo naše p. n. naročnike, naj blagovolijo prej ko mogoče poslati zaostalo naročnino za „Narodni Dnevnik“.

A kdor hoče vzgajati tako, mora biti v tem smislu vzgojen sam! (Odobrovanje.)

Sklep.

Govoriti bi se dalo še o tem; povedati bi se tudi dalo, kako se ta teorija izvaja v praksi. O tem pa se nisem namenil razpravljati, zato prehajam h koncu.

Slovensko napredno učiteljstvo je moralo že neshetokrat slišati sovražnikovo očitjanje, kako prav nič ne umeva svoje vzgojne naloge, kako stoji v nasprotju zlasti s tisto točko § 1. držav. šol. zakona, ki govori o pravno-verski vzgoji. Smatral sem za svojo dolžnost, da enkrat pošteno in odkrito odgovorim temu očitjanju. Upam, da sem ga izpodbil tako, da tega očitjanja danes ni več. Zdelo se mi je pa to potrebno zlasti še zategadelj, da se tudi prijatelji natančno poznamo med seboj, da se bo delo slovenskega naprednega učiteljstva prav cenilo in — spoštovalo in da bodo nam prijazne oči gledale v šoli še kaj več nego samo navadno učilnico, da bodo umevale njeno delo, ki sloni v potrebah ljudstva in ki ima svoj smoter v sreči otroka, človeka, državljana!

Naše plačilo je, da se prokletstvo izpreminja v blagoslov.

Samo še eno vprašanje: Ali slovensko napredno učiteljstvo ve, kaj hoče, in dela, kar hoče § 1. držav. šol. zakona, ki smo si ga sedaj ogledali od vseh strani?

Roko na srce in odgovorimo kratko in jasno: Da! — (Več minut trajajoče burno ploskanje.)

Štajerske novice.

Seja izvrševalnega odbora Narodne stranke se vrši danes, v četrtek, ob 8. uri zvečer v rdeči sobi gostilne »Narodni dom« v Celju. Vse člane uljudno vabimo in prosimo, da se seje sigurno udeležijo, ker so na dnevnem redu važne zadeve.

Klerikalci in Dreflakovo imenovanje. Naš odločen protest proti Dreflakovemu imenovanju za okrajnega šolskega nadzornika v Mariboru imenuje »Straža — komedijantstvo! Konstatirati je treba najprvo, da ni našla »Straža« niti ene besedice ugovora proti temu imenovanju, s čijim izgubi slovensko šolstvo in učiteljstvo osobito v mariborskem okraju zadnjo oporo. Nadalje pravi »Straža«, da je nek liberalni poslanec posređoval za imenovanje Dreflakovo v Mariboru! To je čisto navadna laž, ki bi naj služila klerikalcem v čisto navadno neumen izgovor, da glede tega imenovanja niso niti ganili s prstom. Povejte ime dotičnega poslanca! In kako bi tudi vlada ravnala po volji kakega liberalnega poslanca v zadevi tega mesta, ker sta vendar oba državna poslanca mariborski političnega okraja klerikalca, namreč Roškar in Pršek. Konečno bi morala klerikalna stranka kot večina in odločujoč sloj, politični faktor v Mariboru zastaviti vse sile, da Dreflakovo imenovanje prepreči! Zgodilo se ni nič, storilo se ni nič — in sedaj obrekujete »liberalne poslance«, seveda ne da bi navedli imena! Mi dobro vemo, da so celo ortodoksni klerikalci vsled te nezaslišane popustljivosti in nemarnosti vodilnih stranknih krogov skrajno nezadovoljni. In kje je ostal g. Robič, kje g. Novak? Oba z Roškarjev in Pišekom vred kličemo na odgovor! Takega nepopisnega škandala pa res še na Sp. Štajerju ni bilo.

Volitve v slovenjgraški okrajni zastop. V velepos. in kmečki skupini za slovenjgraški okrajni zastop so topot razun g. Kaca izvoljeni sami klerikalci. V kmečkih občinah je dala izvoliti »slovenska« kmečka zveza za odbornika Augusta Güntherja, ki je ob enem nemškonski občinski odbornik v mestu Slovenjgradcu. In ta mož bode po želji klerikalcev tudi načelnik slovenjgraškega okrajnega zastopa! Sramota!

Nemškutarška zmaga. V Št. Vidu - Pobrežju so pri občinskih volitvah minuli torek zmagali v 3. razredu nemškutarji z 91 proti 41 slov. glasom.

K občinskim volitvam v Celjski okolici. Doslej smo se zahvaljevali vrlim in značajnim volilcem, kateri so pripomogli slovenski stvari do tako lepe zmage, odslej bodemo pa imeli nekoliko obračuna z našimi sovražniki. Prišli bodo počasi vsi na vrsto. Za danes vprašamo slavno davčno oblast, ali je dovoljeno davčnim uradnikom tako nasilno agitirati za nemškutarje proti slovenskim davkoplačevalcem v okolici kakor je to storil davkarski uradnik Ramšak? — Pozabljeno ne sme ostati, da so glasovali proti Slovincem vsi nemški trgovci v Celju. Videli smo na volišču Stiegerja, Zanggerja, Karbeuca, Rakuša, Lakiča, Pečuha, Wogga, Walzerja, Treota in dr. In zvečer so trgovski pomočniki teh gospodov ometavali slovenske godce s kamenjem. Ali se je to godilo z njihovim znanjem in dovoljenjem?

Nemškutarški rokavnjač v Celju. Kakor znano, smo v Celju prišli tako daleč, da poštemu človeku kmalu ne bode več varno iti ponoči od doma. Celjska policija je popolnoma nezanesljiva, kadar se gre za Slovence, to vemo iz tisoč primerov. Po mestu lazijo znane barabe, ki preže na Slovence in iščejo prilike za pretepe. Celo tako visoko so se povzdignili naši poulični branitelji nemštva, da si nadevajo ponoči druga imena. Tako na pr. kličejo znanega Zvetka ponoči »Bock«. In kaj mislite, kdo je »Wasenmeister« in pa »Gauerkönig«? — K temu resno besedo. Zahtevamo in bodemo zahtevali vedno glasneje podržavljenje celjske policije. Mera je polna — Slovenci si v Celju niso več varni niti življenja niti imetja!

Hudo pobiti so celjski nemškutarji. Včerajšnja »vahtarica« si še ni odpomogla od poraza, katerega je doživel njen šef-urednik v okolici. Javna tajnost je, da so mislili Nemci v slučaju zmage nezaslišano zasramovati celjske Slovence: mislili so po mestu goniti osla s trobojnico. Ali je zmisli to famozni župan Jabornegg ali njegov amtsvorstand? Tega zasramovanja in žalitve ne odpuštimo celjskim Nemcem nikdar in vsak Slovenec, ki bi pozabil na njo in se bratil z mestno eodrgo na kakoršenkoli način, je brezvesten sramotilec lastnega rodu. Le počakajte, pride še dan plačila!

Volilcem v Celjski okolici je poslal gosp. dr. Stiker iz Brežic sledečo brzojavno častitko: »Prisrčno častitam na sijajni zmagi. Živeli zavedni in neustrašeni volilci!«

V Trbovljah so odpustili iz službe železniškega asistenta J. ž. A. Š., ker je bojda poneveril iz postajne blagajne 504 61 K. Začela se je proti njemu sodna preiskava.

Posebne vrste vzgoja obrtnih vajencev. Sinoči so celjski Nemci napojili v Krellovi gostilni kakih 50 obrtniških vajencev tako, da so fantje kar divjali same pijanosti. Najbrže so jih lovili v znano nemško »delavsko« družstvo. Ali pa je to začetek vzgoje slov. obrtnih vajencev kakor si ga predstavlja nemško društvo za mladinsko oskrbo v Celju?

Iz Gomilkega. V trajen spomin na proslavo stoletnega obstanka tukajšnje šole se je osnoval letos tu jubilejski sklad za revne učence. Ta je sedaj narasel na tisoč kron, kar je za naše razmere gotovo zelo veliko. Vsem blagim darovalcem in pospeševalcem te dobrodelne zadeve izreka se še enkrat prav iskrena zahvala. Njihova imena s prispevki vred so se zabeležila v pomnjo zanamcem v šolski kroniki. Obenem se jim tem potom javi, da se je omenjena vsota naložila in vinkulirala v okrajni posojilnici na Vranskem. Od glavnice se ne sme nič dvigniti, vsakoletne obresti pa obrneta krajni šolski svet in šolsko vodstvo sporazumno v podporo revnim učencem. Hkrati se zahvalimo tem potom vsem tistim rodbinam, ki so v pretečenem zimskem tečaju sprejemale ednajstero revnih učencev na opoldanjsno hrano. Prosimo jih tudi, naj nam zanaprej v istem smislu naklonijo svojo podporo. Bog plati! — Šolsko vodstvo Gomilsko, dne 24. avgusta 1910.

Iz Pirešice. V nedeljo 21. avgusta so otroci tukajšnje šole v spomin 80 letnice Njih Veličanstva igrali igro »Sanjavi Janko«. Igra je sicer v vezani besedi, a vendar so ti mali diletantje igrali nad vse pričakovanje. Zlasti je imel Janko (Jože Aubrecht) dolgo ulogo, kojo je častno rešil. Tudi mati (Matilda Zupanek) je izvrstno predstavljala beračico. Vsi drugi so imeli manjše vloge, a so prav dobro govorili in se kretali. Vsi so bili našemljeni. Ljudstvo se tem ljubkim predstavljalcem ni moglo dosti načuditi. Vso igro je aranžirala gospica Mara Koderman. Šolsko sobo in cesarjev kip so vaška dekleta krasno ovenčala. Na koncu igre sta načelnik krajnega šolskega sveta Jože Dokler in šolski ogleda Dav. Krajnc otroke prav dobro pogoščila, za kar se jima v imenu mladine na tem mestu izreka srčna zahvala. Ljudstvu ostane ta dan v trajnem spominu.

V Zabukovju pri Sevnici so dobili pri občinskih volitvah slovenski naprednjaki večino. Častitamo!

V Rajhenburgu je bilo ukradenih gostilničarja Francu Cvirnu 2200 K. Tatvine je osumljena domača dekla, katera je že pod ključem.

Iz Konjte. V torek, 30. avg. ob 8. uri dop. se bode licitiral v uradnem posloju konjiškega okr. glavarstva lov v konjiški okoliški občini. Lov se bode oddal za dobo 6 let in sicer do 30. junija 1916. Izklicna cena znaša 251 K. Pogoji so na razpolago pri »krajnem glavarstvu.

Varaždinske toplíce je obiskalo do 13. avg. 5003 gostov. V izkazu kopaliških gostov je tudi gosp. Franjo Loučar, bivši tajnik celjske »Posojilnice«.

Splavarji ne bodo smeli 26. avgusta voziti iz Maribora do Šmiklavža pod Mariborom, ker se bodo tam vršile velike vaje pionirjev.

V Zgornjih Hočah pod Mariborom je umrl veleposestnikov sin Ivan Zebe, star 17 let.

Petelin ubil otroka. V Poljanah na Pohorju so bili otroci viničarja Jurančiča sami doma, ker so delali stariši na polju. Poldrugoletni deček Konrad je ostal s kosom kruha sam na dvorišču pred hišo, med tem ko se je sestra podala na vrt. Med tem časom je prišel na dvorišče petelin od sosedja Beronika in je hotel vzeti otroku kruh. Ta mu ga ni dal, kar je petelina tako razjarilo, da je skočil fantku na hrbet in ga tako kljunil za levim očesom, da mu je poškodoval kost in je fant na to v mariborski bolnišnici umrl.

Nepošteni podčastnik. Lovski podčastnik Oton Krutzer v Judenburgu je poneveril v pisarni več sto kron eraričnega denarja. Te dni se je vrnil z dopusta, na kar so ga zaprli in izročili garnizijskemu sodišču v Gradcu.

Druge slov. dežele.

Pametna, trezna in pravilna beseda. Mi smo takoj, ko smo čitali sklep izvrševalnega odbora kranjske narodnonapredne v zadevi nepotrditve župana Hribarja, da se namreč njemu prepusti odločitev, izrazili svoj dvom nad pravilnostjo takega sklepa. Nismo hoteli težkega položaja ljubljanskega prebivalstva z ostro kritiko tega nad vse neumestnega sklepa še bolj oteškočiti. Tudi danes tega ne storimo, dasi bi naravnost smešna polemika v »Slov. Nar.« proti »skalovitim značajem« to kategorično zahtevala. Prijavimo na tem mestu danes samo mnenje vodilnega organa jugoslovanske socialne demokracije v tej zadevi, ki se popolnoma krije z našim mnenjem. »V nekih zadevah, ki hočejo biti merodajne, smo čitali dvoje. V eni se pravi, da se bo prepustilo Hribarju samemu, naj da občinskemu svetu direktivo, v drugi se pa občinstvo pozivlja, naj vse pre-

pusti narodno-napredni stranki. Oboje je napačno in ljubljansko prebivalstvo ima pravico z vso odločnostjo protestirati proti takim naukom in nakanam. Narodno napredni stranki nimamo prav ničesar prepuščati; Hribar ni bil izvoljen in ne potrjen kot župan liberalne stranke, ampak kot župan mesta Ljubljane. Njegova nepotrditev se ne tiče liberalne stranke, ampak ljubljanske občine. Pa tudi gospoda Ivana Hribarja nima nihče vpraševati, kaj se ima zgoditi. Ivan Hribar se ni sam volil za župana, temveč volil ga je občinski svet in ta ima suvereno sklepati, kaj bo zdaj storil. Priznati moramo, da smo bili kar osupnjeni, ko smo brali od pristašev Ivana Hribarja, da naj se njemu prepusti odločitev. Če bi bil to napisal njegov najskrajnejši nasprotnik, bi bilo nelojalno; če pa tako pišejo njegovi pristaši, pa človek res ne ve, ali je to brezprimerna nerodnost, ali brezprimerna hinavščina. Ivan Hribar je v vprašanju pač tako prizadet, da ne bo mogel na noben način popolnoma abstrahirati od svoje osebe. On je tisti, ki ni bil potrjen. Od njega torej zahtevati, naj odloči, kaj se ima zgoditi, se pravi goniti ga v najhujšo zagato. Zanj nastane ta dilema: Ali naj se radi m o j e o s e b e začne boj ali ne? Njemu prepustiti odločitev je torej prav toliko, kolikor naložiti mu odium osebnega štreberstva, ali pa ga prisiliti, da se z lepo gesto umakne. Tako to ne gre. Ivana Hribarja je izvolil občinski svet ljubljanski in ta mora biti tako možat, da prevzame odgovornost za posledice svojega nastopa. Ivan Hribar mora ostati neprizadet; ker je nepotrditev brez ozira na načelno vprašanje tudi njegova osebna zadeva, bi bilo celo umestno, da se ne udeleži sklepanja o nadaljnjih korakih. To nalogo imajo izključno oni, ki so ga volili. Zdi se nam, da občinskemu svetu itak ni mnogo premišljevat. Če ima pred očmi, da gre tu za n a č e l o, ne more noben občinski svetovalec niti trenotek dvomiti, kaj mu je storiti pri novi volitvi. Vprašanje je le, če se občinski svet zaveda svoje naloge in odgovornosti napram tistim, katere zastopa. Če se je zaveda, tedaj mu pač ni treba posnemati ptiča noja in skrivati se za Hribarjevimi hrbtom.

Posl. dr. Stransky in Hribarjeva afera. Na potu iz Karlovih varov v Jindřihov Gradec je poslal poslanec dr. Stransky ministerskemu predsedniku baronu Bienenrthu to-le brzojavko: **V imenu češke ljudske stranke na Moravskem protestiram z največjim ogorčenjem proti nasilstvu, ki ga je vaša ekselencija zagrešila na avtonomiji mesta Ljubljane in upam z vso gotovostjo, da bo temu vašemu činu vsa češka delegacija dala tak odgovor, ki bo odpravil za državo neblage posledice vašega sistema.**

Deželna konferenca jugoslovanske soc. dem. organizacije na Goriškem se vrši 25. t. m. v Gorici.

Odredbe proti koleri v Pulju. Oblast v Pulju je vse potrebno ukrenila, da se prepreči prestop kole-re iz Južne Italije na avstrijska tla. Predvsem je prepovedala uvoz južnega sadja in prodajo melon, ki prihajajo na trg iz italjanskega kraljestva.

Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici priredi v nedeljo dne 11. septembra 1910 v proslavo 15-letnice svojega obstanka cestno dirko za jugoslovansko prvenstvo za l. 1910 na progi Ljubljana-Gorica. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri zjutraj. Daljava 121 km. Maksimalna vožnja 5 ur. Nagrad je 6. Vsak zmagovalc dobi še krasno umetniško izdelano diplomu. Vsak došli dirkač v maksimalnem času dobi malo srebrno svetinjo in diplomu. Ob pol 12. uri dopoldne se vrši kongres vseh jugoslovanskih kolesarskih društev v veliki dvorani hotela »Zlati jelen«. Popoldne ob pol 3. uri pričetek dirk na goriškem dirkališču Velodromo. I. Dirka juniorov, 3 kroge — 1000 m. — II. Društvena dirka »Gorica«, 3 kroge, 1000 m. IV. Dirka »Goriške kolesarske zveze«, 6 krogov, 2000 met. V. Dirka hitrosti, 1 krog 333 m. I nagrada. VI. Dirka gostov, 6 krogov, 2000 m. VII. Borba za jugoslovansko prvenstvo na dirkališču za l. 1910. 10. krogov, 3333 m. Vsaka dirka ima 3 nagrade. Poleg tega dobi še vsak zmagovalc diplomu. Ob 6. uri zvečer se vrši razdelitev daril. Nato prične velika ljudska veselica z godbo, petjem, plesom itd. Prijave za dirke naj se pošiljajo na društvenega predsednika, g. Rudolfa Drufovka, Gorica, Gosp. ulica št. 3. Natančen spored se dobi na veselničnem prostoru.

Planinski vestnik.

V Kocbekovi Koči je bilo že okoli 85 turistov. Zadnjič bi se zgodila skoro nesreča. Neki turist je vrgel ponoči tlečo cigareto v pljuvalnik, napolnjen tudi z žagovino. Po noči je začel isti goreti tako, da je oskrbnik komaj pravočasno ogenj pogasil. Hribolazci bi morali pač veliko bolj paziti na ogenj, kajti planinske kočje se zidajo z velikimi težavami in gmotnimi stroški. Proti taki neprevidnosti se bode moralo strogo postopati.

Frischaufov Dom na Okrešlju je posetilo že nad 320 oseb, med njimi tudi mnogo Čehov. Javno grajati se mora pa neka razvada, da se nekateri turisti ne drže hišnega reda ter še po 9. uri ponoči ne dajo miru, ko že drugi spijo. Dne 7. t. m. so bili trije slovenski turisti tako glasni, da dva ugledna češka turista nista mogla spati. Kljub večkratni zahtevi oskrbnika in osebni prošnji čeških turistov, so svojo zabavo nadaljevali. Zato sta češka turista ob pol 11. uri po noči odšla s svetilnico v Kamniško Kočo, 2 uri

oddaljeno, prenočit. S tem sta bila češka turista na nečuvnen način žaljena in naj oni uporneži premišljujejo, kakšno zadoščenje bodo dali Čehom. Planinske kočje so v prvi vrsti namenjene za prenočitev turistov, ki delajo težke ture. Pozivamo torej vse turiste, naj se v navzočnosti drugih na zahtevo strogo ravnajo po hišnem redu, da ne kompromitiramo slovenske gostoljubnosti, od katere ima škodo samo »Slovensko plan. društvo«. — V Frischaufov Dom dohajajo brezplačno listi od uredništev: »Narodni Dnevnik«, »Slovenec« in »Straža«. Drugi listi se prošnji niso odzvali.

Dnevna kronika.

Za malorusko vseučilišče. Poslanec dr. Trilovskij je imel v Kosovem shod, na katerem je govoril o političnem položaju in o maloruskem vseučiliškem vprašanju. Na shodu se je sprejela resolucija, v kateri se poziva maloruske poslance, naj z vso energijo započno akcijo za ustanovitev maloruskega vseučilišča v Lvovu in sicer tako, da se univerza otvori že leta 1911/12. V slučaju, da bi tega ne mogli doseči, naj vsi od prvega do zadnjega odlože mandate.

Otvoritev cerkev in šol v Makedoniji. V bitoljskem vilajetu je turška vlada dala zopet otvoriti vse tiste cerkve in šole, ki jih je nedavno tega dala zapreti.

Sestanek francoskega in španskega ministerskega predsednika. »Matin« poroča, da se v kratkem sestane španski ministerski predsednik Canalejas s francoskim ministerskim predsednikom Briandom v San Sebastianu.

Odlikovanje črnogorskega kneza. Srbski kralj Peter je imenoval kneza Nikolaja za generala, prestolonaslednika Danila za polkovnika, kneževiča Mirka za stotnika, kneževiča Petra za poročnika srbske vojske.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

PRELOŽITEV VELIKIH RUMUNSKIH VOJAŠKIH VAJ.

Bukarešt, 25. avgusta. Vsled grozeče kolere se bodo velike rumunske vojaške vaje preložile od ruske meje in se bodo vršile v Moldavi.

KOLERA.

Dunaj, 25. avgusta. Bakteriološka preiskava je dognala, da so se sicer našli pri Tereziji Hofmann, katera je na preiskavi v bolnišnici sv. Jožefa, takozvani koma-bacili, da pa še iz tega ni treba sklepati na kolero. (Kako lepa uradna tolažba!) Konečni rezultat preiskave se naznani danes.

Lvov, 25. avgusta. Pri nekem zidarju, kateri je včeraj sumljivo naglo umrl, so dognali zdravniki, da so se mu vnela pljuča. Sum, da se gre za kolero, je neopravičen.

SLAVNOSTI V ČRNI GORI.

Cetinje, 25. avgusta. Včeraj dopoldne so izročili avstro-ogerski, francoski, angleški in grški poslanik knezu Nikiti lastnoročno pisane častitke svojih vladarjev.

SMRT NEMŠKEGA PESNIKA.

Dunaj, 25. avgusta. Včeraj zjutraj je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov pesnik Amand Schweiger vitez Lerchenfeld.

SEJA ITALJ. MINISTERSKEGA SVETA.

Rim, 25. avgusta. Danes ima ministerski svet sejo, v kateri se bode posvetoval o izvršitvi raznih javnih del v južni Italiji, da bi dobilo prebivalstvo v krajih, koder je letina popolnoma odrekla, priliko za delo in zaslužek.

CANALEJAS VSTRAJA.

S. Sebastian, 25. avgusta. Včerajšnji ministerski svet se je pod predsedstvom kraljevim posvetoval o odgovoru na vatikanski dopis. Pariški »Temps« pravi, da je Canalejas trdno odločen vstrajati pri svoji dosedanji politiki.

POŽARJI V SEVERNOZAHODNI AMERIKI.

Novi Jork, 25. avgusta. Višje vrhove v državi Washington je zapadel sneg in tako mnogo pripomogel do omejitve požarja. Sedaj so našli ostanke trupel 20 drž. gozdarskih uradnikov, kateri so zgorili in pa nekatere ogorele mrljice onih, ki so se prostovoljno javili za rešilna dela.

Po svetu.

Nesreča v gorah. V Tatrah na gori Rysy sta se ponesrečila slušatelj tehnike Alojzij Karlik in pravnik Vlastimil Vonaček, oba iz Prage. Vračala sta se od Morskega Oka, vlezala po snegu in padla preko 400 metrov visoke stene. Oba sta bila takoj mrtva. Mrtvi trupli so prenesli v Zakopane. To je tekom enega meseca že tretja nesreča, ki se je prigodila v Tatrah.

Na predvečer revolucije na Portugalskem! Iz Lizbone javljajo, da je vsak čas pričakovati, da izbruhne revolucija. Vprizorili pa jo bodo klerikalci, ki hočejo baje pregnati tudi kraljevsko rodbino.

Spor med socijalnimi demokrati v Nemčiji. Socijalno-demokratsko društvo v Elberfeldu je sklenilo, da bo na splošnem socijalno-demokratskem kongresu v Devinu predlagalo, da se iz stranke izključijo badenski socijalni demokrati. S tem je postal spor v nemškem socijalno-demokratskem taboru latenten.

Prestolonaslednik pri Rotschildu. Prestolonaslednik Franc Ferdinand je posetil včeraj barona Rotschilda. Ta poset se smatra kot znak hvalečnosti, da je baron Rotschild kot solastnik železarskih tovarn v Vitkovicah prevzel na svoj riziko zgradbo novih avstrijskih oklopnih, čeprav delegacije za te ladije še niso dovolile potrebnega kredita.

Češka v finančnih zagatah. Češki deželni odbor je z ozirom na slab finančni položaj sklenil, da se letos ne vrše običajni tečaji v sadjarstvu, ki so se vsa prejšnja leta prirejali po deželi.

Vojaške vaje na avstrijskem jugu. Dunajska »Die Zeit« poroča, da se bodo velike vojaške vaje vršile prihodnje leto na slovanskem jugu države.

Poneverjenje na pošti. Poštni oficijant Vladislav Bryk v Ruski Rawji je poneveril 20.000 K v bankovcih ter pobegnil. Kdor ga izsledil, dobi 500 kron nagrade.

Parobrodna družba »Austro-Americana«, ki skrbi za promet med Avstro-Ogrsko in juž. Ameriko, je sklenila, da se bodo njeni parniki v bodoče ustavljali tudi v Splitu. Prvi njen parnik »Franceca« se ustavi v Splitu dne 8. septembra.

Kolera v južni Italiji. Iz Rima poročajo sinoči: V zadnjih 24 urah je v južni Italiji zbolelo na kolero 22 oseb, umrlo pa jih je 14. Oblasti zatrjujejo, da kolera že pojema.

Makedonski begunci. Turški poslanik v Sofiji je danes sprejel deputacijo makedonskih beguncev ter jih nagovarjal, da se brez vsakega straha vrnejo v svojo domovino in da se jim ni treba bati nobenih preganjanj. Minister notranjih del Takev je predložil imenik beguncev. Po ministrovih podatkih je bilo do 19. avgusta na Bolgarskem nič manj kakor 1424 beguncev.

Grška in Turčija. Grški poslanik je zahteval od turške vlade 20 milijonov odškodnine za škodo, povzročeno grškim trgovcem vsled turškega bojkota. Turška vlada je to zahtevo odbila.

Žurnalist z revolverjem. Včeraj se je na Dunaju končal proces proti uredniku Pölschlu, ki je uganjal v svojem listu revolverstvo politiko, to je izsiljeval denar od zavodov in posamičnih oseb s pretinjami, da jih sicer napade v svojem listu. V procesu je igrala veliko vlogo takozvana Gessmannova banka, ki se sicer imenuje banka za stavbni kredit. Vloga te banke, katere ravnatelj je Gessmannov sin, je bila v procesu nad vse ključna. Pölschl je bil obsojen radi izsiljevanja v osem-mesečno težko ječo.

Bojkot mesarjev proti odjemalcem. V Karvinu na Šleskem so mesarji napovedali bojkot svojim odjemalcem in so zaprli svoje mesnice.

Belgijski kralj ne gre v Sofijo. Belgijski kralj Albert je odpovedal svoj poset v Sofiji. Kaj je vzrok tej odpovedi, se ne ve.

Gozdni požar v Montani. Po poročilih iz New Yorka, je pri gozdnem požaru v Montani poginilo 180 oseb, 300 pa se jih še pogreša. Govori se, da je v gozdu zgorel tudi cel osebni vlak.

Avstrijski vohuni na Ruskem, ruski v Galiciji. V Radziwillowu na Ruskem so zaprli avstrijskega vohuna Dubasa in ga prepeljali v Kijev. To je v kratkem času že tretji slučaj, da so prijeli v južni Rusiji avstrijskega vohuna. — V Barszczovicah v Galiciji pa so orožniki prijeli agronoma Josipa Pochowskega, ki je na sumu, da je ruski vohun. Našli so pri njem načrte iz Lvovske okolice in načrte raznih železniških prog v Galiciji.

Napovedan konkurz. Tvrška »Österreichische Rivieragesellschaft« in Ludvik Münz je prijavila konkurz, ker so se razbila pogajanja z vlado.

Carška dvojica na Hesenskem. Po poročilih z merodajnega mesta prispe car Nikolaj s carico prihodnji teden v Darmstadt.

Narodni gospodar.

XIV. poročilo južnoštaj. hmelj. društva o cenitvi hmeljske letine t. l. vobee.

Do srede meseca julija je vsled neugodnega vremena zaostajala hmeljska rastlina v skoro vseh krajih tako, da se je bilo bati slabe letine. Od navedene dobe imamo pa toplejše, če tudi vlažno vreme, katero je zelo pospeševalo rast hmelja; le-ta je posebno na kontinenti zdrav in brez zajedavcev. Z mirno vestjo lahko trdimo, da bomo imeli bogato letino.

Na Bavarskem, posebno okoli Hersbrucka, Altdorfa in ob Aischi minulo leto hmelj sploh ni obrodil. Od leta 1908 se je pa v tem okolišču hmeljnikov opustilo za 25%, kar se bo šele pri letošnji letini poznalo. Nasadi so sedaj v najlepšem cvetju in se pričakuje, da bode pri ugodnem vremenu vse cvetje prehajalo v kobule in da bode rastlina bogato obrodila.

Tudi okoli Špalta in Kindinga se je precej hmeljnikov opustilo; stanje hmeljske rastline je pa tu izborno.

V Hallertauu pričakujejo letos nekoliko več hmelja nego v minulemu letu.

Virtemberško in Badensko ste imeli v minulemu letu tudi slabo letino; letos pa prihajajo iz teh okolišev ugodna poročila. Če cenitev letine tudi zelo zaostaja za ono iz leta 1908, treba je pomisliti, da se je mnogo hmeljnikov opustilo.

Cenitev hmeljske letine leta 1910.

	1908	1909	1910	1908	1909	1910
	letina			letina		
	stoti à 50 kg			stoti à 50 kg		
Bavarsko	305.000	90.000	185.000			
Virtemberško	70.000	12.000	45.000			
Badensko	35.000	2.000	15.000			
Alzacija in Lotarinsko	105.000	12.000	80.000			
Poznanjsko in Altmark	22.000	7.000	21.000			
Nemčija				537.000	123.000	346.000
Žatec	220.000	80.000	180.000			
Oušnje	70.000	20.000	70.000			
Dub	10.000	5.000	10.000			
Zg. Avstrijsko	8.000	4.000	6.000			
Štajersko	25.000	20.000	26.000			
Galicija	18.000	14.000	12.000			
Ogrsko in Sedmograško	15.000	15.000	15.000			
Moravsko	8.000	8.000	6.000			
Avstro-Ogrsko				374.000	163.000	325.000
Belgija in Holandija				78.000	30.000	60.000
Francija				80.000	27.000	65.000
Rusija				70.000	60.000	45.000
Anglija				475.000	210.000	300.000
Amerika				420.000	320.000	400.000
				2.034.000	933.000	1.541.000

Norimberk, dne 17. avgusta 1910.

Maks Legisch.

Tržne cene.

Dunaj, 24. avg. Ker so iz inozemstva došle višje notacije in so pokazali mlini večje veselje za nakup, je ostala tendenca trdna, ne da bi bilo prišlo do večjega prometa. Pšenica poskočila za 5 vin., rž se je držala, oves in ječmen trdna. Tudi koruza poskočila za 5 vin.

Budimpešta, 24. avg. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'82, pšenica za april K 10'07, rž za oktober K 7'37, oves za oktober K 7'70, koruza za avgust K 5'60, koruza za maj K 5'73. Pšenice se zmerno ponuja in dobro kupuje, tendenca trdna, promet 40 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu nespremenjena, ostalo trdno, termini so bili početka trdni, a so pozneje oslabei. Vreme lepo.

Trst, 24. avg. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 41¹/₈ do K 42¹/₄ za dobavo K 33¹/₄ do K 34¹/₄. Tendenco stalna.

Praga, 24. avg. Sladkor. Srovi sladkor prompt K —, nova kampanja K 26'80. Tendenco: mirna, vreme lepo.

Budimpešta, 24. avg. Svinjski sejm Ogrske stare težke 143—144, mlade težke 148—150, mlade srednje 150—152, mlade lahke 152—155 v kilogram. Zaloga 35.891 komadov.

Budimpešta, 24. avg. Mast. Svinjska mast 168'—, namizna slanina 138'—.

Trgovski učenci

zmožni obeh deželnih jezikov, kateri so dovršili ljudsko šolo se takoj sprejmejo s hrano in vso preskrbo.

Ponudbe na **Karol Rayer**, Maribor, Koroška cesta 34. 492 3-2

Inserati v »Narodnem Dnevniku« imajo najboljši uspeh.

Ženitna ponudba.

Kot ženitni posredovalec iščem dve nevesti na dve prav lepi mesti: eno, ki bi imela veselje za gostilno in znala dobro kuhati, z par tisoč kronami, drugo, ki bi pa imela veselje za trgovino in znala kuhati, s par tisoč kronami. Tajnost zajamčena! Ponudbe pod šifro: »Poštni predal 9« pošta Grobelno. 489 5-5

Prva južnoštajerska kamnoseška družba

izjavlja, da je njen dosedanji poslovodja odpuščen iz službe in da nima več pravice kakega dela prevzeti in denar za izvršena dela pobrati.

Celje, 22. avgusta 1910. 491 3-2

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, crkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim! Sprejem več dobrih pomočnikov v trajno delo.

Viktor Bevc, Celje